Länsstyrelsen
Värmland

Riksintresse för kulturmiljövården: Alsterdalen

Områdesnamn: Alsterdalen

Områdesnummer: K 18

Kommun: Karlstad

Socken: Alster

Sammanfattning

Innehåll

Kyrkby- och herrgårdsbebyggelse, jordbrukslandskap. 1700- till 1800-tal.

Urvalsmotiv

Vetenskapligt/pedagogiskt. Alsterdalgången med kulturlandskap och bebyggelse representerar den värmländska herrgårdskulturen med dels litterära anknytningar och brukstraditioner. Gustaf Frödingminnen.

Beskrivning

Alsterdalgången är ett område av skiftande karaktär. I söder är landskapet småbrutet med inslag av mindre odlingsytor och betesmarker medan det i norr öppnar sig i större sammanhängande åkerytor. Vid Alsterälven som följer dalgången har sedan 1500-talet anlagts små men ändå betydande kvarn- och järnbruksrörelser om vilka bebyggelsen vid Alsters, Gunneruds och Alstrums bruksherrgårdar påminner. Alsters kyrka, som är en korskyrka och i likhet med många andra Värmlandskyrkor spånklädd och rödmålad, stod färdig 1696. Dalgången rymmer åtskilliga minnesmärken av kultur- och litteraturhistoriskt intresse, främst knutna till Gustaf Frödings diktning. Hit hör i första hand gårdarna Alster, Gunnerud, Byn med flera. I "dungen där göken gol" norr om Alsters herrgård restes 1921 en minnessten över skalden.

Kulturhistoriskt värde

Alsterdalen med kulturlandskap och bebyggelse representerar ett stycke värmländsk herrgårdskultur med dess anknytningar till litteratur och bruksrörelse. Alsters, Gunneruds och Alstrums gårdar belyser samtliga den enkla nyklassisistiska panelarkitektur som kommit att förknippas med denna provinsiella herrgårdskultur. Dalgångens natur, odlingslandskap, kyrkby och jordbruksbebyggelse, ortsnamn och så vidare utgör sammantaget den miljöbakgrund mot vilken Frödings diktarskap avtecknar sig.

Hot

Ej specificerat

Skydd

- Alsters herrgård med omgivande markområde utgör byggnadsminne enligt Kulturminneslagen (KML).
- Alsters kyrka begravningsplats utgör kyrkliga kulturminnen enligt (KML).
- Alsterdalen som helhet omfattas av skydd för landskapsbilden enligt Naturvårdslagen (NVL).

Avsikter och åtgärder

Nybebyggelse och förändringar av befintliga byggnader behandlas restriktivt. Fortsatt hävd av odlingsmarken är önskvärd. Kalavverkning av skog eller omläggning av befintlig genomfartsväg bör inte ske.

Riksantikvarieämbetets värdetext (1996)

Motivering

Dalgångsbygd med bruksherrgårdar som levandegöres av Frödings diktning.

Uttryck för riksintresset

Alsters, Gunneruds och Alstrums herrgårdar i nyklassicistisk arkitektur. Alsters träkyrka från 1696. Minnessten över Gustaf Fröding från 1921.

I området ingår även

Fornlämningsmiljö med ett 20-tal stensättningar med kal stenfyllning, röse, hög och hällkista.

Övrigt

Riksintresset Alsterdalen överensstämmer i stort med kulturmiljön Alsterdalen (111) enligt kulturmiljöprogrammet för Värmlands län.

Referenser

- Kulturminnesvårdens riksintressen i Värmlands län, Länsstyrelsen 1980.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-05: Huvuddelen av informationen hämtad från 1988 års beskrivning av riksintressen i Värmlands län.
- 2007-12-10: Beskrivningen av områdets skydd ändrad till aktuella förhållanden och gällande lagstiftning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.